

CAPITOLUL VIII

În care au loc unele încercări și unele lămuriri, iar Munții Albi sunt tot mai aproape, și o mare durere.

Fugeau grăbiți, cu pasul ușor al dacilor, de-a lungul Crestei Negre. Piatra întunecată, granitul cel tare, care dă-du-se numele crestei, ieșea din peticele de pământ și-nu-te de jne-peni în sute de colțuri, împiedicând mersul.

Celor trei nu le venise să creadă când îl auziseră pe Prințul Roland. Apoi își amintiseră de firea cruntă a dacilor și își schimbaseră părerea: de la daci te puteai aștepta la orice.

– Mergeți pe Creasta Neagră, le spusese Roland. Grăbiți-vă, căci vă pot prinde și dacii, și prima zăpadă. Nu aveți vreme.

Dan clătină din cap îndârjit:

– Nu plec fără Steluță!

Piticul dădu din umeri:

– Mori liniștit!

Apoi se întoarse și dintr-un salt nemaivăzut, aproape un zbor, dispăru fără sunet în pădure.

Desigur, nu au avut altceva de făcut, decât să plece pe loc prin Râpa Robilor către Culmea Neagră. Bine că aveau armele la ei! În simțămintele amestecate de supărare, amărăciune și furie, Dan fu cât pe-aci să azvârle Ar-cul de Fildes, ca pe o po-vară fără rost, ca pe o piedică la mers. Se opri în ul-ti-ma clipă și îl folosi în chip de toiag. Era chiar bun la asta, căci a-vea o tărie neclintită. Dan chiar simți o mare îndoială în su-flet că ar pu-tea fi folosit Ar-cul de Fildes, fie și cu corzi din păr de inorog. Dar nu era vreme de astfel de gânduri și în-gri-jo-rări. Nu după mul-tă vreme de la ple-care, simțiră în miș-ca-rea pă-sărilor și a fii-relor că în spa-te, a-co-lo de unde plecaseră ei, se aflau oa-meni, oa-meni mulți.

– Ne-au luat urma! – spuse Mitu fără rost.

Surdul scrâșni o clipă din dinți, mâniat nu se știe pe cine: pe daci, pentru trădare, sau pe Mitu, că vorbea fără rost?

Noaptea coborâse peste munți, și aceasta era bine pentru ei. Chiar și dacii, cu toată iscusința lor, aveau să se miște mai încet în pădure decât ei pe culme, crezuseră ei. Se do-vedi apoi însă că drumul era mai greu decât se aștepta-se-ră. Culmea Neagră, la care ajunseseră destul de repede, era plină de ste-iuri de felurite mărimi, între care se întindeau jnepenișuri

în-cur-cate. O adevărată capcană, nu-mai bu-nă să i țină în loc până la venirea dacilor! Scăpa-rea le veni de la Surdul. Acesta, cu pa-șii lui uriași, nu se pu-tea împăca în niciun fel cu piedicile puse de jepi și stânci și, într-o por-nire de supărare, se sui pe o piatră mare și de a-colo sări pe al--ta, apoi pe alta... Din câteva salturi e--ra mult înaintea prie-te--nilor săi.

– Bună idee, Surdule! – strigă Mitu încântat, și se că-ță-ră și el pe o stâncă, pornind apoi în goană peste ste-iuri.

Firește, și Dan făcu la fel, și curând săltau cu mare iuțeală, din piatră n piatră, de a lungul Culmii Negre.

– Adevărul e – murmură Dan pentru sine – că Ste-lu-ță nu ar fi avut cum să meargă pe aici. Au mers așa toată noaptea. Simțeau că sunt urmă-riți, deși nu vedeau semne. Când zorii au prins a se re-văr-sa, s-au oprit o vreme, cercetând totul în jurul lor. Pă-du-rea cea Mare se întindea parcă nesfârșită, dar în față, de-parte, se vedea un fel de nor albicios ieșind chiar din Pă-dure și întins mult în sus și în amândouă părțile.

– Ce-o fi aia, fraților? – se nedumeri Surdul.

Un glas mârâit, plin de scârbă, se auzi de pe o stân-că alăturată:

– Munții Albi, ce să fie!

Prințul Roland!

Cei trei îl priviră încremenți de uimire. Cum de a-jun---sese înaintea lor?

– Alergați ca niște făpturi gingașe – spuse piticul cu a-ceeasi voce. Vai de viața voastră! Dacii deja v-au luat-o î-na-in-te și, după obiceiul lupilor, v-au înconjurat. S-a zis cu voi.

Dacă Surdul și Mitu priviră în jur îndată, căutând sem--ne care să arate pe daci, Dan în schimb privi drept în ochii pi-ti-cului.

– N-aveau cum să ne întrecă. Și tu doar cu puțin ne-ai luat-o înainte, deși ești mai dibaci decât dacii, și ai și ple-cat îna-intea noastră, nu după noi. Dacă sunt aici, în-seam-nă că ne așteptau.

Piticul dădu din umeri cu dispreț.

– Ei, și? Poate vă așteptau. N-ați putut să treceți de ei, sun-teți morți. La revedere!

Și dispăru iar printre steiuri și jnepeni, ca o nălucă.

– Mă cam offică piticul ăsta, nu se putu stăpâni Mitu.

Surdul îl privi muștrător – doar Prințul Roland îi a-ju-ta-se nu o dată. Dan însă zâmbi amuzat:

– Cred că-i face plăcere să te officie!

Mitu îl privi cu mirare.

– Hai, să lăsăm vorba – spuse din nou Dan. Cred că ne așteaptă o capcană. Și cel mai sigur, acolo, unde Cul--mea Nea--gră se îngustează atât de mult, având pră-păs-tii pe am-be-le părți. Priviră locul acela, unde pereții de granit erau a-proa-pe lipsiți de orice urmă de verdeață. Pădurea era jos, de-par-te, mai departe decât la Turnul Morții, își aminti Dan.

– Dacă aș fi avut coardă pentru Arcul de fildeș, șopti Dan.

– E, și ce brânză făceai cu ea? – se auzi iar glasul răs-tit și disprețuitor al Prințului Roland.

Mitu și Surdul priviră uimiți, fără a putea să vadă de unde venea vocea.

– Simplu – dădu din umeri cu liniște deplină Dan. Eu stă-team aici, ei treceau, apoi Surdul păzea cu arcul și tre-ceam și eu.

Piticul începu să rătă în hohote din ascunzișul său, a-poi se opri brusc.

– Măi, da ce încredere ai în priceperea voastră de ar-cași! Și ce proști îi crezi pe daci! Hai,

du-te la moarte! – mai zi--se el, a-run-cându-i o frânghiută albă argintie, strălu-ci-toa-re, ca--re se ivi zbu-rând din mânuța piticului apărută în-tre jne-pe-nii care e-rau chiar sub ei.

– Păr de inorog! – strigară toți trei într-un glas, mai ui--miți de frânghie decât de ascunzătoarea prințului.

Acesta dispăruse iar.

– Băi, ce mă oftică prințul ăsta! – strigă iar Mitu, spre ha---zul tuturor. Ba apare, ba dispare.

Ce-i asta? Circ sau ce?

Cât se supără Mitu, Dan pusese coarda în Arcul de fil-deș. Ca prin farmec, atunci când trase de coardă, arcul se în--doi. Cu toate acestea, când apăsa pe el, chiar cu toată gre-u-ta-tea lui, rămânea nemișcat, ca de piatră.

– Mare minunăție și asta – șopti ca pentru sine Dan.

Surdul se ridică în vârful picioarelor pe piatra pe ca-re stătea, încercând a dibui vreun dac pe undeva.

Dan puse o săgeată în arc și îl încordă cât putu de ta--re, apoi o trimise către curmătura de granit. Văzuseră cu toții mi-nu-natul arc al Surdului, care bătea cel puțin de do-uă ori mai de-parte decât orice arc. Dar Arcul de fildeș în-trecu ori--ce în-chi-puire. Săgeata zbură drept spre peretele de gra-nit, și se în-fip-se în el cu putere, lemnul rupându-se de pu-te-rea lo-vi-tu--rii. De--și era departe, se văzu câteva clipe ca un mic punct pră-bu-șin-du-se către adâncimi nebănuite.

– Nu se poate! – făcură toți trei odată.

Dan încordă iar arcul și trase iar, de această dată ri-dicând arcul către cer. Săgeata zbură așa de departe, în-cât a-proape nu se mai vedea atunci când începu să co-boa-re un---de-va dincolo de Creasta Neagră, la câteva bătăi de arc de curmătură.

– Ce arc minunat! – strigă Mitu.

Surdul nu spuse nimic, dar îl privi cu părere de rău. Era un bun arcaș, iar Arcul de fildeș i s-ar fi părut mai bi-ne folosit în mâinile lui.

– Surdule – zise Dan – ia dă-i arcul tău lui Mitu, să ve--dem dacă a mai căpătat ceva vlagă în el la daci. Ia vezi, Mi--tule – se întoarse către acesta –, crezi că ești în stare să ni-me-rești de aici curmătura?

Jignit de moarte de cuvintele prietenului său, Mitu lu-ă arcul Surdului scrâșnind printre dinți câteva vorbe... „dulci”.

– Lasă-te de d-astea, Mitule, zise Dan. Nu cu vorbe se trage cu arcul.

Mitu se făcu roșu la față de supărare. Încordă arcul fă-ră o vorbă, îl ridică și trase.

– N-ai fi crezut că poți să tragi cu el – se miră în-da-tă Surdul.

– Nu ți-am spus că i-a priit șederea la daci? – în-tre-bă hazliu Dan.

Dar săgeata zbura într-adevăr bine, și ajunse la mar-gi-nea dinspre ei a curmăturii.

– Mitule – zise Dan –, arcul ăla e al tău. Surdule, ar-cul ăsta e al tău.

Surdul aproape încremeni! Luă Arcul de fildeș în mâi-ni-le tremurânde, cu ochii umeziți de emoție.

– Cum să-ți mulțumesc?

– Te-ai prostit de tot? Pentru ce să-mi mulțumești? A---mândoi sunteți arcași mult mai buni ca mine.

Asta nu era chiar așa, dar amândoi îi fură recunos-că-tori că o spusese.

– Mitule, ia trage câteva săgeți către stâncile din a-pro--pierea curmăturii.

În doar câteva clipe Mitu izbuti să arunce zece să-geți că-tre locul arătat de Dan. Ca să și facă mâna cu noul său arc, Sur-dul trase și el ușurel câteva săgeți într-acolo, dar nu-mai ul-tima nimeri, celelalte zburând totuși prea de-parte.

Dar nici nu era nevoie de mai mult. Supărați de să-geți, dacii țâșniră dintre jnepenii abia văzuți și, suiți și ei pe steiuri, traseră și ei săgeți către cei trei. Dar săgețile lor că-zu-ră aproape de jumătatea drumului. Între timp Dan luase frân-ghiile pe care, mai mult din întâmplare, le a-veau la ei – așa cum poartă îndeobște dacii pe munte – și le lega între ele foar-te liniștit. E adevărat că, deși dacii e-rau buni arcași, erau în-că de-parte și, de fapt, săbiile lor e-rau mult mai de te-mut, dar par-că nu era clipa potrivită pen-tru așa în-de-let-ni-cire... Da-cii tra-seră a doua salvă de să-geți.

– Ce facem Dane? – îl întrebă Surdul.

Acesta îl privi surprins.

– Cum ce facem? E limpede și ușor: fugim spre ei, iar când ajungem la jumătate facem leagănul.

Ochii celor doi prieteni luciră bucuroși:

– Ca n copilărie!

– Sigur!

Apoi Mitu se îngrijoră:

– Dar crezi că ne ține pe toți trei?

– Desigur. De aceea am zis să mergem la jumătate, ca să fiu sigur că Surdul va putea trage până acolo... cu sabia mea.

– Cu sabia ta?!?!

– Nu avem timp de vorbă! Hai!

Și Dan porni.

Deși prietenii ar fi vrut să spună și ei ceva, nu a-vu-ră timp. Dan legase deja frânghiile de mânerul sabiei lui, pe ca--re o și scosese din teacă. Dacii trăseseră al treilea rând de să-geți. Alți daci se iviseră din spate, și din laturi se au-zea de a-semenea țî-pătul lor de luptă și urletul îns-păi-mân-tător al stea-gului balaur pe care îl foloseau doar în răz-boi.

– Măi, ai zice că vor să ne facă praf! – mormăi cu haz Mitu, sărind grăbit peste jnepeni și steiuri. Deja se apropiaseră aproape de o aruncătură de să-gea---tă de dacii din față. Și, pentru că merseseră drept î-na-inte în loc să o ia ușor spre stânga, se apropiaseră și de mar--ginea pră--pas-tiei ce începea de aici a înlocui valea a-brup-tă a Cul-mii Negre.

– Acum! – zise Surdul.

Dan îi aruncă sabia. Surdul o puse în Arcul de fildeș ca pe o săgeată și după un ultim salt se

opri. Încordă arcul și tra-se. În același timp traseră și dacia și nori de săgeți se îndreptară spre ei din mai multe părți. Zbârnâitul lor se auzea pretutindeni prin aerul subțire de munte, ca bâzâitul unor roiuri de viespi. Era limpede că nu aveau scăpare!

Sabia zbură și se înfipse în granit la mijlocul curmăturii. Cei trei se prinseră de frânghie și se aruncară nebușete în gol. Urmă o prăbușire năucitoare către îndepărtatele vâruri ale brazilor, apoi legănarea îi duse mai departe, până dincolo de marginea curmăturii. Era leagănul, o cale de salvare pe care o folosiseră de mai multe ori în copilărie spre a scăpa de roiurile mânioase de albine din Pădurea Cernei. Când ajunseră pe culme din nou erau deja pregătiți pentru dacia care ar fi fost aici, ca și pentru cei care ar fi năvălit pe curmătură. Dar nu era nimeni, și nici dacia de care trecuseră nu se mai vedeau.

*

Deși cum ajunseseră dincolo de curmătură traseră cu toată puterea de frânghie, sabia nu mai putu fi smulșă din piatră. Doar frânghia se rupse pe la mijloc, lăsându-le capătul dinspre ei. O înfășurare la repezeală, mișcări foarte tare de liniștea deplină din jur. Doar vântul șușie pe Culmea Neagră, și undeva jos se auzi o clipă țipăt ascuțit al unui șoim.

– Ce facem acum? – întrebă Mitu, cu arcul pregătit.

Dan dădu din umeri.

– Eu știu? Să ar putea să fie marginea Pământului Dacic. Dar să ar putea și să aștepte, pentru că știu că nu ne pot aștepta pe curmătura asta. Am săgeta pe rând pe toți. Nici leagănul nu îl pot face. Avem arcuri mai bune și am săgeta, chiar dacă ar avea cum să îl facă.

– Și dacă așteaptă noaptea?

– Îi vom vedea trecând oricum. Nu prea merge.

– Da, dar câtă vreme putem aștepta?

– Cât trebuie. Eu stau aici cu Arcul de fildeș, iar voi doi mergeți să vânați ceva, ca să avem de mâncare. Nu cred, așa cum îi știu pe daci de nerăbdători în ale luptei, că vor sta mai mult de câteva zile. Apoi pornim pe calea noastră.

Mitu dădu din cap, desigur nemulțumit:

– Da, că și știm care e calea noastră. Ce crezi, în ce parte ieșim la Drumul Trecătorii? Sau ai uitat ce înseamnă Munții Albi?

Dan nu uitase. Munții Albi, pe care cei ce mergeau pe Drumul Trecătorii nici nu îi vedeau, erau totuși cunoscuți în legendă. Chiar și Căluțul din stele, se spunea, cu greu îi trecuse.

Vârfurile se înălțau foarte, foarte sus, iar vânturile născute de munți se ridicau vijelios pentru a ajunge la Vântul Turbat. Gheața și cristalul se îngemănau pe acești munți, dându-le înfățișarea unor nori împietriți, dar și un luciu de sticlă. Era, se spunea, cu neputință să i urci, dar și să i treci în zbor. Și, mai rău decât atât, în dușmănia acestor munți își aflau de mii de ani sălașul balauri înspăimântători și temuții călugări daci nu mișcău umblători printre nori. Poate de asta stau dacia liniștiți, reluă Mitu. Știu că nu avem cum să trecem de Munții Albi.

Poate chiar ei sunt de fapt gra-nița Pământului Dacilor, și nu curmătura asta ori ca-pă--tul Cul-mii Negre. Și poate sunt daci și din-coace, și ne aș-teap--tă în pă-dure, pentru o vânătoare pe cinste. La as-ta vî ați gân-dit?

Cei doi începură să rîdă.

– Ce ai aveți? – se supără Mitu. Credeți că spun prostii?

– Nu, spuse Dan. Doar ne pare bine că ești aici.

– Culmea e, zise Surdul, că ai început să gîndești mai mult decît noi!

Începu și Mitu să rîdă.

– Acum – zise Dan – adevărul este că și ce spune Mitu poate fi adevărat. Doar că i puțin cam devreme să ne în-gri-jo-răm. Până la urmă, Munții Albi sunt încă foarte de-parte, chiar dacă se văd așa de bine. Iar Drumul Tre-că-to-rii, dacă ți-nem sea-ma de unde am venit, ar trebui să fie în partea aceea – și Dan a-rătă, cum stătea cu spatele la cur-mă-tură, spre dreap-ta.

– Ce să zic, se auzi glasul arțăgos al lui Roland. Ma-re priceput ești. „În partea aceea”. Da' cât de departe este te ai gîndit?

– De unde mai răsări și ăsta, fraților, că mă apucă toa--te cele când îl văd cum face? – strigă, desigur, Mitu, cu gla-sul plin de enervare.

Dan și Surdul izbucniră în rîs, fără să se poată stă-pâ-ni. Culmea era că și piticul, cât era de orgolios și aspru de o-bi-cei, începu de asemenea să rîdă. Se pare că, pe cât se e-ner-va Mitu de el, pe atît el îl plăcea mai mult pe Mitu.

– Ce te miri – zise Surdul –, nu ai văzut între jne-peni?

Roland rîse și mai tare. Nu era nici urmă de jne-peni în locul acela, doar piatră. Și dintre pietre răsărise, nu se știe cum, piticul.

– Nu ai văzut, frățioare, că e verde și ai pierdut în frunziș.

Râdeau toți. Ei, ca unii care abia scăpaseră dintr-o pri--mejdie de moarte. Prințul... Chiar! Prințul de ce râdea așa? Că doar el nu trecuse prin încercări, ca ei!

– Auzi, Măria Ta – făcu Mitu – de ce râzi în halul ăsta?

– Mă bucur și eu – răspunse Roland – că nu sunteți chiar așa de proști cum păreți.

Fără să vrea – doar îi jignise, nu? – începură să râ-dă iar.

– Nu cred că i veți mai vedea vreodată pe daci, spuse Roland, dintr-o dată serios. S-a terminat. Asta a fost ultima încercare.

– Încercare!? – se minună Mitu.

Prințul verde dădu din umeri.

– Desigur, dacă nu izbuteați, erați morți. A! Că mi-am adus aminte! De ce – se întorsese către Dan – m-ai mințit a-co-lo asupra planului tău?

Dan dădu din umeri, ca de obicei. Fără să vrea, Mi-tu și Surdul începură iar să rîdă.

– Oboseala! – se scuză Mitu, și râseră iară.

Roland zâmbea și el. Doar Dan era serios și liniștit.

– Ce să fac? Mi-a fost teamă să nu mă audă dacii. Ar fi putut pregăti câțiva arcași să ne săgeteze în zbor, ori să să-ge-teze chiar și frînghia noastră.

– Și dacă nu aveai coarda din păr de inorog, ce fă-ceai?

Dan dădu iar din umeri, și Roland rîse scurt, ală-turi de prietenii lui.

– Aș fi folosit arcul pe care îl avea Surdul, doar că ar fi fost mult mai primejdios, și ar fi trebuit să repetăm leagănul de trei ori.

– Ești iscusit, îl laudă prințul. Acum curmătura as-ta a primit numele tău.

– Cum?! – făcură mirați cei trei.

– Da, dacii au numit o deja Tăișul Danului.

Priviră spre curmătură. În lumina soarelui care se înălță tot mai bine pe cer părea într-adevăr un tăiș. Și chiar la mijloc, semn pentru veacuri, sabia lui Dan înfiptă în gra-nit.

– Bună sabie, făcu piticul.

Dan dădu iar din umeri și nu spuse nimic. Nu mai a-veau cum să o scoată de acolo, chiar dacă se lăsau pe frânghie până la ea. Doar un uriaș ar fi avut atâta putere. Dar, de-sigur, pe el frânghia nu ar fi ținut.

– Ei, eu vă las acum, dar ne vedem ceva mai încolo – îi anunță, lucru cu totul neobișnuit, Roland. Odihniți-vă, că a-veți cale lungă.

– Lungă, lungă – făcu Mitu – dar în care parte să o luăm?

Vorbea însă de unul singur. Prințul se strecurase prin-tre stânci și se făcuse iarăși nevăzut.

– Uită-te la el! – făcu Mitu înciudat. Iar dispăre așa!

– Da, dar de data asta ne-a anunțat. Hai să mergem în pădure, să vedem de găsim ceva de ale gurii.

*

Pădurea de brazi era însă destul de departe. Pe culmea de piatră neagră, drumul nu mai era atât de greu, dar șuieratul vântului și pustietatea nășteau simțăminte ciu-date.

– Parcă am fi la capătul lumii, dar totuși nu acolo – se trezi Mitu vorbind.

Într-un fel avea dreptate. Pădurea cea Mare se ve-dea de jur împrejur până în zare, iar undeva în față se înălțau Munții Albi. Nu puteai spune că lumea e departe. Dar Culmea Neagră părea cumva desprinsă, ca și cum cei trei ar fi um-blăt nu pe piatră, ci pe un fel de nori întune-cați, prin mijlocul cerului.

Coborâră în tăcere. Brazii erau tot mai înalți și tot mai a-proape. Până când se făcură uriași, iar pădurea se ri-dică îm-prejurul lor. Era destul de frig, un frig totuși plă-cut, dă-tă-tor de putere – ceea ce numeau ei în Șindrilița „o vre-me care-ți pune sângele n mișcare”. Când ajunseră la poala pă-du-rii, pe calea ce cobora de pe Culmea Neagră, sim-țiră ceva. Se întoarseră dintr-o dată toți trei, privind în urmă. Nu se ve-dea nimic. Nici curmătura Tăișul Danului nu se mai putea ză-ri de aici. Și to-tuși simțeau ceva acolo, ca și cum cineva îi ar pândi.

– Nu pare să fie Roland – gândi Mitu cu voce tare. Mai curând aș crede că s-au răzgândit dacii.

– Mai curând! – încuviință Surdul.
– Haideți – spuse Dan.
Și se întoarseră spre pădure, intrând între brazii nesfârșiți.

*

Desigur, în pădure nu era nicio potecă. Pe pătura groasă de cetini, pe ici și colo străpunsă de cioturi bătrâne sau pâlcuri de ciuperci, se vedeau doar urme de animale. Nici vor-bă de pas omenesc. Deși merseseră mult prin pă-dure în co-pi-lărie, cu siguranță curând ar fi rătăcit în acest codru ne-cu-nos-cut, de n- ar fi fost cele învățate de la daci. Se o-biș-nui-seră a ve-dea mereu, chiar printre crengile co-pa-ci-lor, mișcarea pe cer a soa-relui sau a lunii și stelelor. Așa știa mereu de un-de vin și unde se duc. Mai mult, se în-vă-țaseră și a vedea pă-du-rea altfel, ținând minte fiecare co-pac și fiecare buturugă, fi-e-care piatră mai mare și toate ce-le-lalte lucruri ale sale. În acest chip chiar și pe vreme în-no-rată nu erau în primejdie a mer-ge în cerc sau a se ră-tă-ci. Ca urmare, cei trei mergeau îna-inte fără șovăială. Sau, cel puțin, fără a le șovăi pasul. Căci vor-băria neîn-ce-tată a lui Mitu ar fi făcut pe oricine să dea înapoi.

– Sigur, dacii ne- au lăsat să trecem... Ce să spun! Așa de ușor? Hm! Nu cred, nu le stă în fire. La ei totul e luptă, foc și sânge. Nu se trece la ei o încercare fără să fie cineva ucis, ori măcar rănit. Vă aduceți aminte cum a fost chiar în prima zi la ei! Bătaie, nu glumă. Și acum să scă-păm doar cu atât? Ha! Pe cine vor ei să păcălească?

Se opri doar o clipă, cât să sară peste o groapă.

– Sau se poate și altfel. Poate Roland este în legă-tu-ră cu ei, și s- au înțeleș să ne atragă în cine știe ce cap-cană. Mmm...

Mormăi o vreme.

– Nu, nu merge! Dacii puteau să ne ia gâtul acolo, cu sau fără Roland. Dar ceva tot e ciudat. Că ne urmăresc, este limpede. Dar de ce? Oare nu s- a terminat „încerca-rea”?

Privi către prietenii săi. Aceștia mergeau însă li-niș-tiți, fără să- l bage în seamă.

– Da, lăsați- mă să vorbesc singur. Chiar nu vă dați seama că e ceva ciudat la mijloc?

Surdul se opri deodată, cu o față plină de uimire și strigă:

– Danee! E ceva ciudat la mijloc! Auzi! E ceva ciu-dat la mijloc!

Apoi se întoarse către Mitu, înfuriat:

– Bă... pliurdule! De când am intrat în Pădurea cea Ma---re, am avut vreo clipă în care să nu fie ceva ciudat „la mij-loc”? Spu-ne! Am avut?

Mitu îl privi aiurit:

– Ce- ai Surdule? Te pișcă strechea?

Surdul urlă la el:

– Tu răspunde-mi la întrebare! Am avut noi, de când am intrat în Pădurea cea Mare, vreo clipă de liniște a--de-vă--ra-tă, vreo clipă fără amenințări din umbră?

Furia lui umplea pădurea. Mitu păru și el gata să izbucnească.

– Am avut – se auzi blând vocea lui Dan. Am avut, la schit.

Surdul și Mitu se întoarseră către el și în clipa a-ce-ea furia lor se risipi. Dan stătea liniștit, cu colacul de frân-ghie și trais-ta pe umăr, cu fluierul în brâu. Nu mai avea nici sa-bie, nici arc, doar custura mică din brâu, care abia se ve-dea. Și totuși era atât de împăcat cu toate, că li se făcu ru-și-ne.

– Dane, mormăi Surdul, ar trebui să iei sabia mea. Eu am arcul, și am și sabia veche.

Dan îi zâmbi cu dragoste.

– Lasă, Surdule, că e sabia de la tatăl tău.

Mitu spuse și el:

– Așa e, Surdule, lasă. Îo dau eu pe-a mea și gata!

– Nu, Mitule – îl opri și pe el Dan. Știu cât de mult ți-ai dorit-o. Nu-mi trebuie.

– Păi – zise nedumerit Mitu – cum o să te aperi la nevoie?

– Nu vă am pe voi? – întrebă Dan liniștit și porni mai departe.

Cei doi se priviră uimiți și rușinați și își reluară și ei drumul.

Seara se lăsă destul de repede și era tot mai frig. Nu aveau cu ce face focul, căci nu luaseră iască, amnar și cre-me-ne. Și chiar dacă ar fi luat, tot degeaba, căci focul îi ar fi pus pe daci pe urmele lor.

Un pârâu se ivi în cale, și Dan o porni prin apă la va-le. Deși apa era gheață și le făcea picioarele sloi îl ur-ma-ră fără o vorbă. Știau și ei că e cea mai bună cale pen-tru a scă-pa de ur-mă-ritori. Aceștia nu se vedeau, dar se simțeau un-deva în spa-te. După o vreme, în care întâlniră câteva pâ--râiașe ce spo-riră apa prin care mergeau, un alt râuleț se ivi în stânga. Dan por-ni pe el. După o vreme, porni iar că-tre Munții Albi. Apoi în-tâlniră alt râu, ce cur-gea și el spre dreap--ta. O porniră iar prin apa rece ca gheața.

*

Era poate spre primele ore ale dimineții. Mergeau de mult prin apa râului, iar picioarele le amortiseră până mai sus de genunchi. Parcă auzind rugile doar gândite ale pri-e-te-nilor săi, Dan o coti spre stânga, părăsind albia to--rentului de munte. Desigur, după culmea apropiată ur-mă altă vale, cu alt râu, dar Dan nu mai merse și pe a-ces-ta. Acum o ținea drept spre Munții

Albi, chiar dacă a-ceș-tia, ascunși de pă-du-rea dea-să, nu se zăreau de fel.

Ceea ce îi mira pe toți era lipsa desăvârșită a viețu-i-toa-relor. Deși îndeobște Pădurea cea Mare mustea de via-ță, a-cum nu se vedea nimic. O umbră de moarte plutea prin--tre as-prele trunchiuri ale brazilor bătrâni. Și nu era cea-ța, ceața care tot-deauna se ridică în păduri spre dimi-neață. Era alt-ce-va, ceva destul de înspăimântător pentru a izgoni chiar și ce-le mai fi-oroase fiare în cele mai neștiute ascunzișuri. Iar da-cii, dacii se simțeau tot mai aproape, cu toate ostenele lui Dan de a-i face să le piardă urma. Oare de la ei venea um-bra morții?

Cum grăbeau către Munții Albi, simțiră deodată cum umbra aceea fără nume creștea iute, gonind spre ei cu o iu-țeață nemaivăzută. Nu era sunet, era ca un val de tăcere ros-togolindu-se fulgerător peste pădure, încreme-nind to-tul, pră-bușindu-se peste ei.

Dacii se iviră în spatele lor, pe culmea învecinată. A--veau fețele împietrite și armele în mâini. Îi priveau cu o ură atât de limpede, încât nu mai era nevoie de cuvinte. Cei trei îi recunoscuseră îndată. Erau o parte dintre tinerii daci, lup-tă-tori de frunte, pe care îi văzuseră la unele din-tre con-cur-surile și antrenamentele cele mai grele. De ce a-ceas-tă ur-mă-rire? De ce această ură?

– Voi... – scrâșni unul dintre tinerii daci, cu un glas în care se amestecau nenumărate sentimente. Aveți grijă să nu dați greș, să nu ne batjocoriți sângele.

Dan căscă ochii uimit, și Surdul și Mitu la fel.

– Fugiți! – porunci cu putere tânărul dac.

Apoi și el, și ceilalți, își încordară arcurile. Erau a-cum cu spatele spre cei trei, care dădeau înapoi încet, cu ar-curile pre-gătite. Surdul văzu că dacii aveau un fel de ar-curi din lemn ciudate, dar frumoase, din lemn puternic, du--blu, ca și când ar fi fost făcute din două arcuri de luptă îm-pletite. Ar-cul lui! (Mai bine zis al lui Mitu, căci acum îi l-dă-duse a-ces-tuia.)

Cerul senin, presărat cu stele, era locul spre care pri--veau tinerii daci. Și umbra, care se apropia cu putere, îm--pie-trind totul în cale, se ivi acolo. Era o negură ciudată, o făp-tu-ră nemaivăzută, un fel de nor de lână neagră, în ca--re se ră-su-ceau vârtejuri de întuneric deplin. Și groază, mul--tă groa-ză se revărsa împrejur, înghețând sângele în vi-ne oricărei făp-turi, oricât de curajoase. Dar nu și daci-lor. Gata de luptă, cu ar-me-le în mâini, stăteau în fața crea-turii întunericului la fel de ne-înfricați ca în fața cer-bilor sau a bivolilor. Și săgețile țâșniră fulgerătoare din arcurile lor, înălțându-se nesfârșit că-tre cer, urmate de alte și alte să-geți. Oare ce puteau face acele așchii de lemn și metal îm-potriva monstrului uriaș? Dar cei trei nu

se întrebară aceasta. Surdul și Mitu trăgeau și ei săgeată după săgeată, către aceleași puncte cu dacii. Deși ai fi zis că umbra cea neagră nici nu avea cum simți săgețile, de la prima care pă-trunse în neguri izbucniră acolo zbateri și zvârcoliri și, du-pă tăcerea de până atunci, îngrozitoare tunete. Era lim-pede că săgețile rănesc făptura de întune-ric. Și trăsnete, trăs-nete ne-gre, începură să țâșnească spre pădure. Dacii nici că se clin-teau, de-și trăsnetele loveau tot mai aproape, iar apoi în-ce-pură a-i izbi și pe ei. Cădeau unul după altul, neclintiți, zvâr-lind să-geată du-pă săgeată către înalturi. Dar și trăsnetele se schimbau, de-venind tot mai lu-mi-noa-se; ba chiar și în al-că-tu-i-rea ciudată a creaturii de negură în-ce-pură a se ivi fulgerele luminoase.

Apoi începu să plouă.

Dintr-o dată, făptura dispăruse!

Doar o pătură subțire de nori, scuturând stropi de ploa----ie, se sfâșia în lungi caiere ca de lână, în lumina cu totul no-uă a răsăritului de soare.

Toți dacii erau doborâți.

Dan alerga deja către ultimul căzut, cel care le stri-ga-se să fugă. Străbătu râpa dintre ei din câteva salturi lungi.

– De ce?! – strigă el. De ce v-ați jertfit pentru noi? Cei mai mulți aveți altă credință și ne și disprețuiți! De ce?!

Deși părea mort, cu ochii închiși, tânărul căzut șop-----ti printre buzele arse parcă de o nesfârșită sete:

– Poate așa e. Dar sunteți urmașii noștri și sunteți și nă-dejdeea noastră. Rostul nostru este pe sfârșite. Al vos-tru nu se va sfârși niciodată. Sigur, dacă... – și pentru o cli-pă cre-zu-ră că totul s-a sfârșit, că doar liniștea va mai ră-suna, în lo-cul aceluia glas – ...dacă vă veți face datoria pâ-nă la capăt.

Dan se întoarse cu lacrimi în ochi către prietenii săi. În--țelegau, abia acum, că ura din ochii dacilor nu era pentru ei, ci pentru ciudatul și îngrozitorul dușman pe ca-re, cu pre-țul vieții lor, îl învinseseră. Și durerea lor era sporită de ju-de-cata nedreaptă față de cei ce, dincolo de ră-ceala lor fi-reas-că, știuseră a fi mai mult decât prieteni pen-tru ei. Și prietenii săi erau înlăcrimați, privind trupu-rile da-cilor adormite pe cetina ruginie.

Și, dincolo de Surdul și Mitu, strecurându-se prin-tre bra-zii imenși, Dan zări Drumul Trecătorii.

